Hwang Sok-yong Bari hercegnő című regényének bemutatása

Ahol a legenda és valóság találkozik

A Bari hercegnő című mű az 1943-ban született dél-koreai Hwang Sok-yong egyik legmegrázóbb, legerőteljesebb regénye, melyben a gyöngyházfényű koreai irodalom legsötétebb színei is fel-felcsillannak.
A verses és prózai stílust ötvöző, a mítoszt és a modern idők meséit elegyítő írás, túlzás nélkül új fejezetet nyit a koreai elbeszélői hagyományban.
A vietnami háborút és Cholla gyárait egyaránt megjárt író, aki maga is éveken át küzdött a diktatúra túlkapásai ellen - melynek tetőzéseként, az 1980-as Kwangju felkelésben, az egyik darabjának színrevitele során számos színészét megölték - több regényét, írását is önéletrajzi elemekre építette. 1993-ban letartóztatták és hét évi börtönbüntetésre ítélték, mert engedély nélkül Észak-Koreába utazott, hogy a két ország közötti művészeti együttműködésről tárgyaljon. Véleménye szerint a cenzúrát csak úgy kerülhette el, ha történeteibe allegorikus elemeket szőtt, s többen úgy vélik, megragadó munkája, a Bari hercegnő is olvasható úgy, mint egyfajta palimpszeszt, a napjaink észak-koreai valóságát átélő lány kálváriája mögött egy ősi koreai mitikus történet rejlik. A hercegnő, kinek neve annyit jelent, „elhagyott”, körbeutazza a világot, hogy megtalálja az élet vizét, amely békét hoz az elhunytak lelkeinek, csakúgy, mint Hwang Sok-yong hősnője, aki időről időre felbukkanó látomásaiban sámán-nagyanyjához hasonlóan képes bepillantást nyerni mind az élők, mind a holtak világba, valamint érzékelni az őt körülvevő emberek rendkívüli lelki fájdalmát. Beavatást nyerve mindabba a szenvedésbe, amelyen környezete és az emberiség keresztülmegy, Bari álmai szárnyán a múltba és jövőbe utazik, hogy megértse, megmérettetése során szerzett élményei szerves részét képezik az önmaga megértéséhez vezető útnak. Ily módon tehát újraírja a sámán-hercegnő régi legendáját, mely küldetésévé és egyben végzetévé válik.

Az író korábbi elbeszéléseinek hangvételét idéző mű soraiban egy fiatal észak-koreai teremtés története elevenedik meg, aki népmesei elődjéhez hasonlóan hetedik lányként születik bele egy olyan családba, ahol az apának minden vágya, hogy leendő fiának tovább örökítse a családi nevet. Élete első perceiben családja elhagyja, ám nagymamája megmenti. Miután nagybátyja a ’90-es években titokban dezertál az országból, Bari maga is úgy dönt, hogy Cheongjilből délre szökik a mindent felemésztő éhség, a Tumen folyón úszó holttestek és a falvakban barangoló árvák valósága elől. Először a pulzáló kínai nagyvárosban, Dalienben veti meg a lábát, ahol egy érettebb asszony, Shang veszi szárnyai alá és beavatja a masszázs szakma titkaiba. Később, egy csempész segítségével egy teherhajón Londonba szökik, ám az erőszakkal és állatias indulatokkal kikövezett utat, amely a boldogulás és lelki nyugalom irányába vezetné, úgy járja végig akár Jónás a cet gyomrában - csak annak az árán képes elviselni, hogy „teste héjából kibújva” ideiglenesen az árnyékvilágba vonul, s ezáltal szó szerint és jelképesen is megjárja a poklot.

London kulturálisan sokszínű világától elbűvölve napjaink Bari hercegnője, akit zsenge korára való tekintettel még nem alkalmazhatnak prostituáltként, masszőrként vállal munkát és beleszeret a fiatal Aliba, pakisztáni szomszédjának jóképű unokájába, akivel egy év elteltével összeházasodik. A fiú öccse, Osman azonban váratlanul elszökik és a titokban első gyermekükkel várandós Bari képtelen visszatartani kedvesét attól, hogy testvérét keresve Pakisztánba utazzon. Mivel lánygyermekük születését követően még mindig semmi hír Aliról, a fiatal nő álmában a holt lelkek segítségét kéri, találják meg az Afganisztán és Pakisztán határán kitört vérengzésben nyoma veszett férjét. Mialatt Bari csecsemő lányát a megbízhatatlan Shang gondjaira bízva a mosodába indul, az asszony a gyereket sorsára hagyva eltűnik a szalon bevételével. A kisbaba halála felett érzett gyászt és haragot Ali nagyapjának vigasztaló szavai és a túlvilágba vetett hite sem csillapíthatja.
Hosszú álomba merül, melynek során Bari ismét az árnyékvilágot járja, hogy ráleljen elhunyt nagymamájára, aki biztosítja őt arról, hogy kislánya vele van, ám visszautasítja unokája kérését, hogy csatlakozhasson álmaiban mindig hófehérbe öltözött családjához a holtak birodalmában. Ahhoz, hogy Bari meglelje a világ végén az élet vizét, először egy vérrel teli, a földi háborúkat és vérengzéseket jelképező lángoló tengeren kell áthajóznia. Bár erre a különleges elixírre a lány sosem talál rá és csupán a közönséges vízből képes meríteni, a visszaút során felvirágzik benne a gondolat: viszontagságos kalandjai során minden szenvedés és halál az emberi akarat és kapzsiság műve volt. Felébredve arra az elhatározásra jut, hogy élnie kell, hiszen az élet vize olyan cél, amiben az emberiség belehelyezheti reményét - álmok nélkül az élet maga a halál.
Mire Bari betölti huszonegyedik életévét, Alit végre szabadon eresztik guantánamói fogságából és ismét gyermekük születik. Bár sorsuk végre rendeződni látszik, a regény utolsó eseményei filmszerűen mutatják a 2007. július 7-én lezajlott londoni bombatámadás történéseit, amely elől a pár sírva és riadtan menekül el.

A mű fogadtatása

A lét legalapvetőbb kérdéseivel, a szenvedés miértjének örökzöld problematikájával foglalkozó, és olvasói elé könyörtelen tükröt tartó modern odüsszeia igazi regény-csemegének bizonyult az angolszász közönség körében. Bár Hwang Sok-yong szándékosan megtagadja, hogy művében egyértelmű válaszokkal szolgáljon a karakterei által felvetett kérdésekre - hiszen az emberiség viszontagságos útját háborúk, éhínségek, vallási fanatizmus, diktatúrák, stb. egyaránt okozhatják -, a sokszínű regény egyik üzenete egyértelműen az, hogy csak mi, saját tetteink által nyerhetünk gyógyírt nyomorúságunkra és tehetjük jobb hellyé a földet, amelyen élünk.
Az észak-koreai társadalmi és életkörülményeket hitelesen bemutató alkotás méltán keltette fel a világ számos pontján élő olvasó érdeklődését, nem is beszélve a vándorlás nehézségeinek ábrázolását, mely ma aktuálisabb téma, mint valaha. Hwang Sok-Yong értelmezésében az otthon nem pusztán a fizikai értelemben vett helyszínt jelenti, hanem azt az életteret, közösséget és kulturális identitást is, amelyet írásának szereplői képviselnek.
Bár a művet számos nyelvre lefordították, tudomásom szerint magyarul még nem látott napvilágot. A tizenkét fejezetből építkező opus nem csupán kulturális, társadalmi látlelet, mely

bepillantást nyújt a koreai tradíciók és a modern koreai élet különböző szegmenseibe, de kiváló, a sámánrituálék szerkezetét idéző, egyedi narratívája miatt is említést érdemel. Bár mondanivalója örökérvényű, időkezelésének érdekes sajátsága, hogy a legújabb kori események világos, reális keretbe helyezik az idők távolában gyökerező történetet, amelynek végén talán egy új út vár ránk...